

ПРОБЛЕМИ ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ В УКРАЇНСЬКИХ ВИШАХ

*М.Д. Сахненко, М.В. Ведь, Т.П. Ярошок, М.В. Майба
НТУ «ХП», Харків, Україна*

У поточний час ні у кого не викликає сумніву визначальна роль фундаментальних дисциплін у підготовці висококваліфікованих і конкурентоздатних фахівців, тому що сучасна освіта повинна не тільки забезпечити студентів сукупністю професійних знань, а і сприяти формуванню у них бази і здібностей для постійного їх оновлення протягом всієї практичної діяльності [1]. Вони і називаються фундаментальними, оскільки сприяють формуванню системного, логічного мислення майбутніх фахівців, уміння виявити проблему, проаналізувати її, знайти оптимальні рішення, привчають до самостійної роботи. Опанування фундаментальними законами дозволяє фахівцям глибше розуміти технологічні процеси і вміти ними керувати.

Наразі спостерігається тривожна тенденція до зниження уваги до фундаменталізації освіти в Україні. Так, у нових стандартах освіти з напрямку «Хімічна технологія» на дисципліну «Загальна та неорганічна хімія», яка для технічних вишів є фундаментальною поряд із фізикою і математикою, передбачено лише 6 кредитів на один семестр. Внаслідок цього такі наріжні теми, як «Термодинамічні та кінетичні закономірності перебігу хімічних процесів», «Властивості розчинів і іонообмінні реакції у розчинах електролітів», «Основи електрохімії» виключені з підрозділів загальної хімії, а з неорганічної хімії – хімічні властивості сполук усіх елементів періодичної системи. Цей факт, як і зниження рівня підготовки з хімії у загальноосвітніх навчальних закладах, викликає здивування та стурбованість, тому що декілька років тому фундаменталізацію освіти вважали обов'язковою умовою інтегрування української освіти у Європейське освітній простір.

Можливо, ця ситуація виникає внаслідок того, що у технічних вишах досі використовують застарілу диференційовану систему викладання навчальних дисциплін, відсутнє співробітництво між викладачами спеціальних і фундаментальних кафедр, проведення ними спільних науково-дослідних робіт. Мабуть, прийшов час переходити до більш ефективного, інтегрованого навколо технічного об'єкту, як системоутвірної основи, подання навчального матеріалу. Це б сприяло становленню цілісної структури навчального процесу, а також трансформації фундаментальних дисциплін у спеціальні з урахуванням майбутньої професійної діяльності випускників. У формуванні інтегрованого навчального процесу також певну роль могли б відігравати курси підвищення кваліфікації, організовані таким чином, що викладачі фундаментальних кафедр підвищували б кваліфікацію на спеціальних кафедрах і навпаки.

Слід відмітити, що у закордонних вишах фундаментальним дисциплінам приділяють велику увагу. Наприклад, в одному найвідоміших університетів світу «Масачусетський технологічний інститут» для студентів, що передбачають вивчення прикладного курсу «Корозія металів» є обов'язковим опанування дисципліни «Фізична хімія». Крім того, для підтримки високого рівня професіоналізму викладачів у деяких вишах передбачено викладання ними як фундаментальних, так і прикладних дисциплін.

Список літератури

1. Болотских Н.С. Навстречу общеевропейской системе образования в области фундаментальных дисциплин / Н.С. Болотских / Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми впровадження кредитно-модульної системи при вивченні фундаментальних дисциплін очима студентів і викладачів». – Харків. – 2007, С.7-10